

CENTRAL EURASIAN JOURNAL

DEPARTMENT OF CENTRAL EURASIAN STUDIES - INDIANA UNIVERSITY

FALL 2005

Welcome to the Fall 2005 issue of *the Central Eurasian Journal*, written and edited by the students in the Department of Central Eurasian Studies at Indiana University, Bloomington. This newsletter is dedicated to target-language communication among students who study the languages taught on a regular basis in our department: Estonian, Finnish, Mongolian, Persian, Tibetan, Turkish, and Uzbek.

In the journal, students from various levels of the above-mentioned languages wrote short pieces in various genres in the languages they are studying. Instructors gave encouragement and guidance, but reviewed each piece for content only. Thus, this newsletter is an authentic representation of the language ability of its contributors. We make no claim that minor imperfections in grammar, spell-

ing, or syntax do not exist. We believe that *communication* is the essence of language learning and use, and in this each contribution is deserving of praise.

We would like to thank all the students and instructors of the introductory, intermediate and advanced language courses who assisted in reviewing and collecting the contributions. The student contributors ought to be proud of their work shown in this issue.

We owe special thanks to Dr. William Fierman, Director of the Inner Asian and Uralic National Resource Center as well as the IAUNRC for providing the funding that makes the Journal possible.

We want to hear from our readers! Letters and articles should be no more than 200 words in length. All submissions must be in one of our 9 languages, and should be

only minimally edited by instructors or native speakers. Send submissions to

Central Eurasian Journal
Dept. Central Eurasian Studies
Indiana University
Goodbody Hall, Room 157
Bloomington, IN 47405-7005

Beatrix Burghardt,
Language Program Coordinator
bburghar@indiana.edu

Paul Rodrigues, Editor
Intermediate Uzbek
prrodrig@indiana.edu

Language	Page
Estonian	2
Finnish	3
Hungarian	4
Mongolian	5
Tibetan	6
Uzbek	7

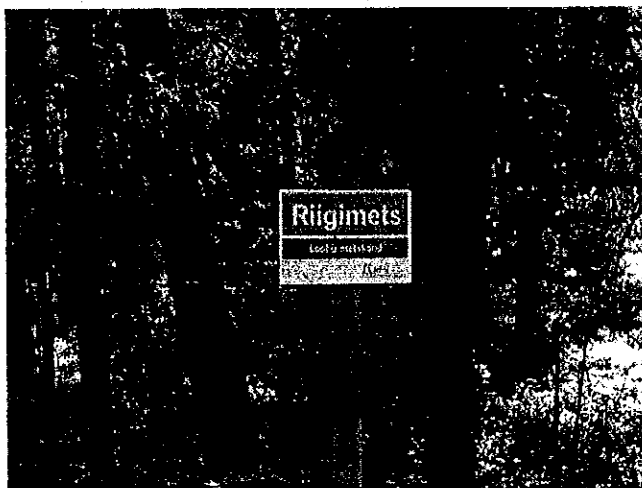
S Eesti Leht S

HUVITAV EESTI FILM: RISTUMINE PEATEEGA (THE HIGHWAY CROSSING)

Raha paneb inimesi tegema huvitavaid asju. Selles filmis, Laura ja Roland on abielupaar, kes on autostopiga matkavad, kui nad näevad lähedal asuva talumaja. Majas elab Osvald, ekstsentrik, kes töötab kunstnikuna. Osvald annab Laurale ja Rolandile loa magada tema kodus, aga miski ei ole õigus. Osvaldil on ajakiri ilusate naistega, ja siin on üks naine, kes ta armastab... ja naine on tegelikult Laura! Osvald läheb Rolandi juurde ja lubab anda miljardi dollarit talle, kui saab Laura oma abikaasaks!

Roland arvab, et Osvald ei ole tõsimeeli, siis ütleb Osvaldile, et ta saab omada Laura. Aga kui Osvald näitab nendele, et tal on miljard dollarit, nad näevad, et see ei ole naljaasi. Filmi lõpp on väga üllatav, põnev ja koomiline! Film kestab ainult 69 minutit ja on tehtud aastal 1999. Film võitis auhinna kõige paremast filmist Stockholmi Filmi Pidul. Siis see on väga hea film, mis te peate vaatama!

Nic Hartmann (Intermediate Estonian)

ILMAÜTLEV MAAILMAVAADE (ABESSIVE VIEW OF THINGS)

Selles lühikeses luuletuses kasutatakse ainult seitse sarnast eestikeelset nimesõna *regi, jõgi, lagi, mägi, nõgi, vägi, tugi*.

Leidke sarnased kolmnurgad! Võtsin sõnad Mürgi grammatikast. Suur tänu soovitusse eest, Ema!

Ceiling sans soot, river sans force, mountain sans river, ceiling sans support, river sans sleigh, soot sans support.

Sleigh sans soot, force sans support, support sans soot, sleigh sans mountain, ceiling sans river, soot sans ceiling.

See ei ole tervislik. See on minu meelest...pakk närimis-tubakat, palun. Peaksin selle maha jätma? Bah.

Nõeta lagi, väeta jõgi, jõeta mägi, toeta lagi, reeta jõgi, toeta nõgi.

Nõeta regi, toeta vägi, nõeta tugi, mäeta regi, jõeta lagi, laeta nõgi.

Greg Glendening (Intermediate Estonian)

Sanomia Suomesta

Minun Suosikki Taiteilijani

Minun suosikki taiteilijani on Tanskalainen Kay Nielsen. Jugend tyylin aikakaudella, hän oli tuottelias kuvittajana ja taidemaalarina. Elämässään, vaikka, hän oli aliarvoittu.

Minä huomasin Nielsenin taiteen sadunkirjissa, ja ihastuin hänen taiteen heti. Hänen lempi sisällystä oli perinteillistä satuja, esimerkiksi "Prinsessa ja Herne", "Hannu ja Kerttu" ja "Auringon Itä-päin, Kuun Länsi-päin". Vaikka hänellä on kohtuullista menestystä, hän kuoli unohdottuna ja köyhänä.

Hänen taideteoksilla on joskus monimutkaisia geometrillisiä aiheita, ja joskus tummia, unenomaisia kuvia. Koska hän ei ole tarpeeksi suosittu, hänen taidetta on vähän vaikea löytää. Ei ole kirjaa, missä voi katsoa hänen teokset. En ole varma jos ne ovat museoissa myös.

Kun minä tulen rikkaaksi naiseksi, ostan koko Nielsenin teokset. Kun minä katson niitä, muistan satuja, valveunia ja lapsuusta. On kiva sattuma, että Jugend tyyli on minun lempi taiteentyylini. Minusta, kuvien, tarinoiden, ja perintein yhteys on kaunis juttu.

Hilary Virtanen, jatkokurssi

~

Albert Edelfelt (1854-1905) oli kuuluisa ja maineikas suomalainen taiteilija. Hän opiskeli Pariisissa ja autti tuoda pariisilainen vaikutusta Suomen taidelle. Kun hän on ollut Pariisissa hän autti parantaa Suomen maine Euroopassa myös. Siksi Edelfelt oli suurlähettiläs ja taiteilijan lisäksi.

Edelfeltin perhe oli aristokraattinen. Albertin isä muutti Suomeen ja meni hallitukseen. Albertin äiti oli J. L. Runebergin ystävä. Runeberg oli Suomen kansallinen

runoilija. Koska hänen perhe oli huomattava Albert Edelfelt saadi hyvään kasvatuksen. Hän opiskeli Helsingissä, Antwerpenissä ja Pariisissa. Usein hän asui Pariisissa talvella ja Suomessa kesällä.

Edelfeltin taiteellinen tyyli muutti usein. Hän maalasi aihetta historiasta, maisemaa ja maalais-aihetta. Hän yritti impressionismia ja romanttisuusta myös. Edelfelt kuvitti Runbergin kirjaa mutta hänen muotokuvaa ovat kuuluisampi. Hän oli Suomen suuri taiteilija.

Janet S. Rauscher, keskikurssi

~

Tässä on yhteisiä suomalaisia palindromia. Eivät ole mitään järkeä, mutta ovat todella hassuja.

Tässä ovat pitkät:

- Solutomaattimittaamotulos (25 kirjainta)
- Saippuakuppinippukauppias (25 kirjainta)
- Atte kumiorava, varo imuketta! (25 kirjainta)
- Iso rikas sika sökösakissa kirosi (29 kirjainta)

Nämä ovat lyhyitä, mutta nekin ovat hassuja:

- Saat taas (8 kirjainta)
- Innostunut sonni (15 kirjainta)
- Isä, älä myy myymälääsi (19 kirjainta)

Miksi opiskelu jos ei salaperäinen?

Joshua Ton, alkeiskurssi

~

Hungarian page

Koreai vagyok

Szervusztok! Én Choi Boyoung vagyok. Én koreai vagyok. Korea Ázsiában van, és Korea Kína és Japán között van. Korea szép ország. Itt van négy évszak, főleg az őszi nagyon szép. Hűvös, és friss idő van. Körülbelül ötven millió ember él Koreában. Most én nem élek Koreában, hanem Bloomingtonban tanulok. Én diák vagyok. Én tanulok nyelvtudományt, és most magyarul tanulok. Én nem nagyon jó beszélek magyarul, hanem én angolul, és koreaiul beszélek. *(Boyoung Choi, Kezdő csoport)*

Napló / Abszurd drámák (részlet)

Eszter: Mit csinálsz, Carla?

Carla: Beszélgetünk. A fában él a mókusz és én mókuszul beszélek.

Eszter: Mókuszul? Nem értem. Milyen a mókusz?

Carla: A mókusz barna és a fában él. A fában internet és komputert van. Ő a tolmács. Gyakran a könyvtárba megy. A mókusz barátok a nagy fában élnek. Ezek a mókuszok gyakran az étterembe mennek. Ők nem hülyék, hanem vidámak és örülnek. A mókuszok kijönnek a fákból és bemennek az étterembe. Hamburgereket és csipszeket bekapnak. Ők nagyon örülnek. *(Brett Norris, Kezdő csoport)*

Az én furcsa álmom (részlet)

Kedden reggel fél hatkor felkeltem. Én nagyon fáradt voltam! Nekem volt egy rossz álmom. Azt álmodtam, hogy én voltam egy fekete madár. Én találkoztam egy zöld férfival, a budapesti országház mellett. A zöld férfi mondta, "Én akarok sült csirkét enni! Egészségedre!" és sétált felém. Én féltem! Futottam egy épületbe. Egy pincér mondta: "Jó napot kívánok, az én húsom!" Jaj! Voltam étteremben! Futottam az étteremből a hegyre. A hegyen voltam, ez nagyon sötét volt. Akkor én zenét hallottam . . . de honnan? Nézem, és a fán mellett, volt sok kicsi ember. "Halló, madár!" mondták. "Sziasztok! Kik (és mik!) vagytok?!" "Éhezünk – nagyon éhezünk. . ." Nem emlékezem semmire azután, és talán az jó! Nos, fél hétkor felkeltem és mentem az irodámba. Dolgoztam, azután ebédeltem, majd mentem az egyetemre a könyvtárba. Ott egy újságot olvastam, és a leckém írtam. Nem tudtam egy angol-magyar szótárt visszatenni és kintem könyvtárost. Ez a férfi nagyon furcsa volt: ő zöldbe öltözött. Furcsán éreztem ... *(Ben Thorne, Középhaladó csoport)*

Valami Kolumbiáról

Kolumbiai, Bogotai, vagyok de most Bloomingtonban élek. Gondolom, Bogota nagyon szép, korszerű és érdekes város. Ez a főváros „2,600 méter közelebb a csillaghoz” így a hideg egy évig tartó. Nagyon szeretem ezt a várost, de nem gyakran oda megyek, mert a szüleim Bucaramangában élnek. Bucaramanga Kolumbia „Szép városa” és az ötödik fontos város az országban. Egy millió lakos itt él, és az idő nem hideg, nem meleg. A városnak sok beceneve van: „A szép város”, „A tiszta város”, „A boldog város” és „A sok park városa”, mert sok park van! Kolumbia nevezetes forradalmi csoportokról és kábítószerrel, de tényleg egy nagyon csodálatos ország. Itt van sok változatos hely: meleg és napos tengerpartok vagy hideg és zöld hegyek, kicsi és hagyományos faluk vagy nagy és hangos városok, hatásos őserdők vagy magányos síkságok. A kolumbiai kávé és a virágok is nagyon híresek és itt van sok szép és különös állat és növény. Sok híres ember is kolumbiai: Shakira, egy popzene énekes, Juan Pablo Montoya, egy fontos autóversenyző a Forma Egyben, Fernando Botero, egy sikeres művész. De, talán, a leghíresebb ember Gabriel García Márquez, a fontos író. A történetei nagyon humorosok és gúnyosak; valami történetei színpadra és mozira alkalmazták. 1982-ben „Gabo” a Nobel irodalom díjat elnyerte és most fantasztikus elbeszéléseket ír még! *(Catalina Méndez Vallejo, Középhaladó csoport)*

Kossuth Amerikában

153 évvel ezelőtt 1851. december 5-én, a demokrácia és függetlenség magyar hőse érkezett NewYork-ba a "Humbolt" hajón. Több mint egy negyed millió amerikai szívesen üdvözölte Kossuthot, a speciális hírességet. De miért jött Kossuth, a magyar forradalmár Amerikába 1851-ben? Nos, Kossuthnak Amerika egy jó demokrácia volt, az antitézis a zsarnokságra, és egy terjedő világhatalom volt, akihez lehet segítségért folyamodni.

Magyarországon mindenki ismeri, hogy Kossuth vezette a sikertelen felkelést az osztrák birodalom ellen 1848-tól 1849-ig. A kezdeti küzdelem sikeres volt, és csak a cári katonai intervenció az osztrák császár, Ferenc József érdekében okozta minden esemény rosszabbra fordulását. A következő években néhány képviselő és szenátor Amerikában, jól megértette Kossuth küzdelemét az osztrák zsarnokság ellen, és akarták meghívni őt mint az amerikai kormány speciális vendégét az országba.

Kossuth amerikai útja idején, 1852. július 14-ig több mint 300 beszédet mondott 60 városban (Indianapolisban is!). Kossuth beszélt a szabadságról, adott érdekes magyarázatot az amerikai társadalomról, és kibocsátott több mint 85.000 dollár "Kossuth bankót". Érzékelhetően, 1990. március 15-én egy szobrot állítottak Kossuthról az amerikai kongresszusházban az emlékére. *(Patrick Burlingame, Haladó csoport)*

Az 1989 romániai fordulat és az erdélyi magyarok

A 1989-es romániai fordulat az erdélyi magyaroknak fontos volt, nemcsak mert a kommunizmus véget ért, de a magyar állapotokat is javította. Ceausescu a nacionalizmust a magyarok ellen használta – a magyar neveket megváltoztatta, a székelyföldi autonóm területet megszüntette, és a magyar műveltséget tiltotta. Végül fokon, a református lelképásztor, Tökés László, Temesvárról indította a forradalmat, de a magyar, szerb, német és román tiltakozás is akkor kezdődött. A magyar és a román együtt harcolt a kommunizmus ellen, és sok harc volt Erdélyben. Sajnos, Marosvásárhelyen zavargás volt, ahol öt ember meghalt, és a nacionalizmus politikai erő lett. Azonban, a magyaroknak sok szabadsága van most, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RDMSZ) a kormányban van, a kormány a székely autonómiáról beszélget, és nemrég, először a román és magyar kormánynak egy közös találkozója volt. *(Brant Beyer, Haladó csoport)*

Alice Seddon (Intermediate) Уламжлалт уйгаржин монгол бичиг. (Classical Mongolian Script) Уйгаржин Монгол бичгийг Чингис хаан төрийнхөө бичиг болгосон. Харин Кирилл бичиг 1942 онд Монголд албан ёсны төрийн бичиг болоод энэ уламжлалт бичгийг кирилл бичгээр орлуулсан. Одоо Монгол Улсын албан ёсны бичиг кирилл бичиг болж сонгодог монгол бичиг Өвөр Монголд үргэлжлэн хэрэглэгдэж байна. Монголд олон хүн ялангуяа зохиолчид ба эрдэмтэд сонгодог бичгийг буцааж хэрэглэмээр байна. Тэдний олон нь Монгол улс тусгаар тогтносон улс байхын тулд уламжлалт бичгээ хэрэглэх ёстой гэж үздэг. Бас тэдний олон нь соёлын өв уламжлалаасаа салсан нь кириллэр бичиж эхэлсэнтэй холбоотой гэж үзэж байна. Ингээд энэ асуудал улс төрийн бас соёлын асуудал болсон. Өнөө үед Монголын сурагчид сонгодог бичгийг дунд сургуульд сурч байна. Монголын хүн амын дундаж нас 21 орчим болж гуравны хоёр нь гуч хүрээгүй байна. Иймээс Монголын залуучууд уламжлалт бичгээ сураад түүнийг буцааж хэрэглэж чадна.

Jeremy Cooper (Intermediate) Монголын малтмал

(Mongolia's Fossils)

Төв Ази дэлхийн эртний малтмалын хамгийн сайн булаг байж магадгүй. Сибирь, Хятад, Монголд хамгийн чухал ер бусын динозаврын үлдэгдэл олджээ. Монгол өргөн уудам газар нутагтай, гэвч цөөхөн хүн амтай байна. Тийм учраас динозаврын яс хайх олон газартай. Хамгийн ер бусын үлэг гүрвэлийн зарим үлдэгдэлийг Хятад ба Монголд олсон. Протосератопс, овираптор, велосираптор гэх мэт дэлхийд нэрээ дуурсгасан динозаврын хэдэн төрөл байна. Монголд жар орчим төрлийн олон зуун үлэг гүрвэл олджээ. Бас Монголд өөр хаана ч байхгүй үлэг гүрвэл олджээ. Нэг жишээ нь ховор хосгүй үлэг гүрвэл динохайрус. Энэ амьтны тухай бараг юу ч мэдэхгүй. Түүний нэг хос гар л олджээ. Гэвч энэ гар гурван их том хумстай бас хоёр метр гаруй сунгаж чадна. Тэр нэг үед асар том махчин амьтаны хэсэг байсан нь илт. Тэр дэлхийн газрын хамгийн том ч араатан амьдарч байсан байж магадгүй. 1990 оноос өмнө гадаад улс энэ малтмалын нээлтийн тухай мэддэггүй байсан. Гэвч сүүлийн жилүүдэд Монголын малтмал палеонтологийн малтмалыг маш их баяжуулж болсон.

Keren Deckard (Introductory) Буурал хааны эрэн пальто (King white-hair's Multi-colored coat)

Эрт Монгол, Хятад, Солонгос, Орос улс бас Өмнөд Ази Цагаан уулын эзэнт улс байжээ. Түүний хааныг Буурал гэдэг байсан. Түүний үс нь ноос шиг, бас нүд нь орой шиг байсан. Буурал хаан сайхан байсан. Тэр бас нэртэй байсан. Нэг өдөр Буурал хаан ном уншсан. Энэ ном эрэн пальтоны тухай ярьсан. Буурал хаан энэ пальтог авъя гэж хэлсэн. Түүний ноосон пальто саарал байсан. Тэр энэнд дургүй байсан. Буурал хаан эзэнт улсынхаа хүмүүст хэлсэн: "Энэ эрэн пальтог олоорой. Би 100,000 төгрөг төлье" Таван өдрийн дараа хүмүүс түүний ордонд дүүрсэн. Хүн бүр пальтотой байсан. Тэд нэг нэгээрээ пальтоогоо үзүүлсэн.

Хүн: Та энэ пальтонд дуртай юу?

Хаан: Энэ пальто хөх байна. Би энэнд дургүй.

Хүн: Та энэ пальтонд дуртай юу?

Хаан: Энэ пальто улаан байна. Би энэнд дургүй.

Хүн: Та энэ пальтонд дуртай юу?

Хаан: Энэ пальто улбар шар байна. Би энэнд дургүй. Эрэн пальто хаана байна вэ?

Буурал хаан олон пальто үзсэн. Эрэн пальто байхгүй байсан. Түүний эхнэр үзсэн. Тэр ямар мэргэн хүн бэ!

Түүний эхнэр, буурал хаан хүмүүс хоёрт хэлсэн: Та нар надад пальтоогоо өгөөрэй. Тэр бүгдийг хамт хадсан. Тэгээд

Буурал хаанд эрэн пальто үзүүлсэн.

Хаан: Ёстой гоёо! Тэгээд тэр пальтог өмссөн.

Хаан: Энэ надад томдож байна.

Robin Charpentier with help from Tserenchunt (Introductory) 'Түүнийг' харааг төрсөн бодол Things You Can Tell By Looking At Her

'Тэр' адуугаа өсгөх дуртай	She likes to raise horses
'Тэр' шагайгаа тоглох дуртай	And play with their bones
'Тэр' хөдөөний хүн	She comes from the countryside
'Тэр' эзэн Чингидийн үр сад	She is the daughter of Chinggis Khan
'Тэр' нэгэн нууц түүхтэй	She has a Secret History
'Тэр' дал түлж мөрөөдөлдөө итгэнэ	She burns bones in her hearth and believes in her dreams
'Тэр' өөрөө бас мөрөөдөл	She is a dream
Мөрөөдөл яс хоёр маань	Dreams and bones are
Биднийг хүн болгож байдаг битээ	What keep us together
Мөрөөдөл яс хоёр түүнийг бас хүн	They keep her together
болгоно Монголыг	Mongolia

Amelia Gohn (Introductory) Монгол япон хоолны харьцуулалт (Comparison of Japan and Mongolia)

Монгол хоол япон хоол хоёр ялгаатай. Япон улс далайд байна. Харин Монгол улс эх газарт байна. Тийм учраас япон хүн загас их иддэг. Харин монгол хүн мах их иддэг. Бас сүү их уудаг. Харин япон хүн сүү нэг их уудаггүй, мах нэг их иддэггүй. Яагаад гэвэл Япон улсад мал нэг их байдаггүй. Яагаад гэвэл Япон улсад бараг 130,000,000 хүн бараг 230,000 миль газарт байдаг. Харин Монгол улсад бараг 3,000,000 хүн бараг 1,000,000 миль газар дээр байдаг.

Chad Garcia (Introductory) Миний ах (My brother)

Миний ах гайхамшигтай хүн. Харин тийм. Тэр их хүчтэй. Миний бодлоор, би бас хүчтэй. Би заримдаа нэг уут төмс, нэг сав сүү, нэг уут будаа өргөж явдаг. Нэг гараараа. Миний ах заримдаа манай машинийг өргөж чадна. Манай ээж намайг сургуульд хүргэж өгдөг. Миний ах нисэх дуртай. Тийм. Тэр ер нь нисдэг. Тэр хааяа л явган явдаг. Тэр дэлгүүр лүү нисдэг. Тэр хотын төвөөр нисдэг. Тэр жорлонд нисдэг. Энэ бол нэг өөр асуудал! Би ахдаа атаархдаггүй. Би түүнд хайртай. Хүн бүр түүнд хайртай. Ялангуяа нэг удаа тэр Улаанбаатарт хараагүй төвд хүмүүст тусалж муурийг олж өгсөн. Гоё охин бүр түүнд дуртай. Тэр найз охинтой. Түүнийг Барбий гэдэг. Тэр Сан Диегод байдаг. Дахиад би атаархдаггүй. Миний бодлоор Калифорнигийн охид мөн төвөгтэй. Өө,... би ахдаа хайртай. Хүн бүр тэнхээтэй, бас хүн бүр дорой талтай. Тэр машин өргөж чадна. Гэвч би монгол хэл мэднэ.

ЎЗБЕКЧА ХАБАРЛАР

Файзулла Хўжаев

Файзулла Хўжаев (1896-1938) Ўрта Осиёда энг муҳим муслмон коммунистлардан бири бўлган. Хўжаев ўзи ўзбек бўлган, лекин баъзи одамлар айтадиларки, у тожик бўлган. Албатта Хўжаев ҳам ўзбекча ҳам тожикчани яхши гапира олган. Бухоро мадрасасида ўқигач, Хўжаев Санкт Петербургга бориб, ўқишни давом этган. Хўжаев янги фикрлар ўйлай бошлаган. Бухорога қайтганида, фикрларни амалга оширмакчи эди. Биринчи, Хўжаев Бухорони замонавий қилдирмакчи эди. Иккинчи, Бухорони амирдан озод қилмакчи эди. Учинчи, революция қилдирмакчи эди. Тўртинчи, Бухорода советлар ҳокимиятини ўрнатмакчи эди. Хўжаевда Бухоро учун кўп орзулар бўлган, лекин унинг энг катта муаммоси унинг янги большевик дўстлари бўлган. Россияда революция қилинган, Ёш бухороликлар партияси аъзолари имкониятлар бор деб ўйлаганлар.

2 сентябрь 1920 йилида ёш бухороликлар ва большевиклар амир билан урушиб, муваффақиятга эришган. Бухоро Халқ Совет Республикаси ташкил этилган. Кейин муаммо бўлиб қолган. Таклиф қилинган Қизил армия Бухоронинг армияси билан бирга бўлмаган. Бухоро ўз пули ва миллий банки бўлишини ҳам хоҳлаган. Бухоронинг ҳукуматида кўп ишчилар бўлмаган. Большевиклар билан муаммолар бўлаверган.

Бухоронинг мустақиллиги тўхтатилган. Бухоро мустақил бўлмаса ҳам, у мустақилдек бўлиши шарт эди. Шунинг учун Хўжаев руслар билан шартнома

тузган. Бухоро Совет Республикаси Қўқон ва Хива билан бирлашган, Ўзбекистон тузилган. Файзулла Хўжаев биринчи ўзбек раҳбари бўлган ва унинг давлати ҳозирги Ўзбекистонга ухшай бошлаган.

*Nick Corbett,
Advanced Uzbek I*

Ўзбекча сўзсиз мулоқот

Ҳаммамиз бошқача ҳам алоқа қиламиз. Биз тил, қўллар, кўз ва бошқа тана қисмлари билан фикрларимизни ифодалаймиз. Энг аввал ўзбеклар ўтган асрда руслардан уят имо-ишораларини олган. Агар одам ўнг қолнинг бормоқлари билан бўйиннинг ўнг томонини чертса, шундай имо-ишора арақ ичмакчи, арақ ичишни таклиф қилиш ёки маст бўлиш дегани. Шу имо-ишора советлар даврида кўп тарқалган имо-ишора бўлган. Руслар ҳам Ўрта Осиёга "Фига" ёки "Дуля" имо-ишорасини олиб келган. Шу имо-ишора Америкадаги "the finger"га ўхшайди. Шу имо-ишоранинг маъноси "бирон ишни хохламайман" дегани. Агар бир одам бошқа одамга бош бормоғини кўрсатгич ва ўрта бормоғининг орасига қўйиб кўрсатса, у бошқа одамга рад жавобини берганини билдиради.

Баъзан америкаликлар ўзбекларга одобсиз ва ҳурматсиз кўринадилар. Мисол учун; Амери-када ёш йигит бирор нарса ёки бирон кишини кутиб зерикса, у ўйламасдан вақт ўтказиш учун ўнг муштини чап кафтига уришни бошлайди. Ўрта Осиёда шу ҳаракатнинг салбий маъноси бор. Ўрта Осиёда шу имо-ишора жинсий алоқа қилиш деганини билдиради. Агар америкаликлар

шу имо-ишорани билмаса, улар Ўзбекистонда жуда ҳурматсиз кўрилиши мумкин. Агар еркак ўнг қўлининг кўрсатгич бормоғи билан ўнг қошига тегса, у қизлар ёки фоҳиша / бузуқлар билан танишмакчи дегани. Маҳаллий эркалар чет елликлар билан ҳазилашиш учун баъзан шундай имо-ишорани кўрсатадилар. Агар ўзбек киши уялса, у одам юзига қарамай пастга қараб жим бўлади. Ўнг қўлнинг кўрсатгич бормоғи билан юзнинг ўнг тамонига тегиш, уят деганини билдиради.

Биргина ўзбек тилини ўрганиш етарли эмас, тилдан ташқари бошқа мулоқот турларини ўрганиш керак.

*Chay Tidwell,
Intermediate Uzbek I*

Bizning sinfirmiz

Bizning o'zbek tilini sinfirmiz juda yaxshi. Sinfda to'rtta talaba va bitta o'qituvchi bor. Birinchi talabani ismi Erkim (Eric). U novcha va sog'lom. Erkim choy ichishni yaxshi ko'radi. Karima (Kim) minnesotalik. U Qozog'istonda ikki yil turgan va juda yaxshi rus tilini biladi. Uchinchi talaba Lola (Lee). Uning tug'ilgan kuni yakshanbada bo'ladi. U bu kunni biz bilishimizni istamaydi. Men ham sinfda. Mening ismim Ithom (Evan). Men safar va ta'tilni eng yaxshi ko'raman, lekin afsuski, men juda yomon talaba va ko'p o'qishim kerak. Malik aka o'qituvchi. U o'zbekistonlik va eng mazali palov pishiradi. Sinfda hamma odamlar juda yaxshi.

*Evan Muchmore,
Introductory Uzbek I*

INDIANA UNIVERSITY

Department of Central Eurasian Studies

Central Eurasian Journal
Department of Central Eurasian Studies
Indiana University
Goodbody Hall Room 157
1011 East 3rd St.
Bloomington, Indiana 47405-7005